Baltic Seabird Project
Verksamhetsrapport 2014

Uppåtgående trend för Stora Karlsös sillgrisslor

Sedan 2006 har BSP genomfört en populationsutvecklingsstudie där antalet häckande sillgrisslor och tordmulor inom utvalda referensområden räknats tre gånger per säsong. Studien har indikerat en genomsnittlig årlig ökning med ca 7% för sillgrissla, vilket under en tioårsperiod närmast skulle innebära en fördubbling av antalet häckande par på Stora Karlsö!

Under maj 2014 genomfördes en omfattande totalinventering av häckande sillgrisslor för att undersöka hur referensvärdena korrelerar till den totala populationen på ön. Resultatet var imponerande: från 6 000 - 6 500 häckande par 2005 har kolonin ökat till cirka 14 000 par!

Resultatet blev uppmärksammat av TT och i riksmedia. Inventeringsrapport kommer att presenteras framöver.

Grottan Rindhålet med cirka 2100 häckande par sillgrisslor.

Häckningsframgång för sillgrissla 2014: 66%

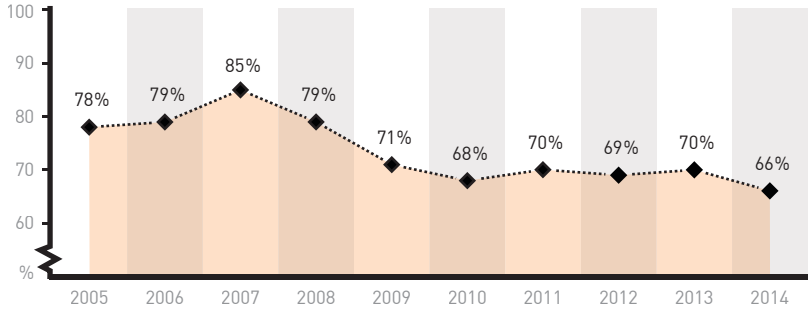

Häckningsframgång för sillgrissla, angivet i procent.

Häckningsframgången hos sillgrisslorna utgår från studier på sju naturliga häckhyllor (A1-7). En lyckad häckning definieras här som att ungen uppnår minst 15 dagar innan den lämnar bohyllan. Under 2014 följdes 158 häckande par på A-hyllorna. Hos 104 av paren fanns en unge minst 15 dagar efter kläckning.

Utöver häckningar på A-hyllorna och MurreLab följdes under 2014 också ett 80-tal par på klippan under MurreLab.

Häckning på MurreLab

Fler och fler adulta grisslor uppehåller sig på projektets artificiella häckhylla för sillgrisslor, MurreLab. Grafen nedan visar antalet häckande par samt antalet ungar som uppnått minst 15 dagar innan de lämnat hyllan. En stor del av fåglarna på hyllan är också ringmärkta, vilket ger mycket goda studiemöjligheter.

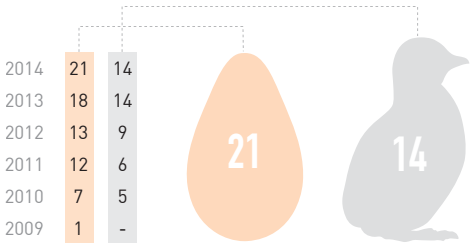

Ägg och ungar på MurreLab sedan 2009.

Baltic Seabird Project - BSP

BSP startade 1997 och finansieras huvudsakligen av WWF Sverige och Stockholms universitet. Genom studier av havsfåglar söker projektet inblick i ekosystemet Östersjön och dess arter. Projektet har sin vetenskapliga hemvist på Stockholm Recilience Centre på Stockholms universitet, men har ett nära samarbete med Lunds universitet och bedriver också kontinuerligt samarbeten på ett internationellt plan. Projektets fältstudier genomförs huvudsakligen på Stora Karlsö utanför Gotlands västkust. Verksamhetsrapporten 2014 är en sammanfattning av verksamhet och händelser före, under och efter fältsäsongen 2014.

Gästforskare från Alaska

Under säsongen har BSP haft besök av Rebecca Young, disputerad från University of Alaska Fairbanks. Rebecca har tagit blodprover från sillgrisslor för att undersöka relationen mellan biologiskt och kronologiskt åldrande. Hennes kompetens inom molekylärt arbete öppnar nya spännande forskningsmöjligheter inom BSP.

2,7 % ringvior på Stora Karlsö

Under 2014 medverkade BSP i en stor internationell studie med syfte att kartlägga andelen ringvior, dvs. sillgrisslor med vitt ögonbrynsstreck, i kolonier över norra halvklotet. Delstudien på ön omfattade ca 4400 fåglar och visade att cirka 2,7 procent av Stora Karlsös grisslor är ringvior.

Ny koordinator för BSP

I januari 2014 började Aron Hejdström som ny koordinator för BSP. Aron är frilansanade fotograf och kommunikatör och har ett mångårigt förflutet som tillsynsman och guide på Stora Karlsö.

Utåtriktad verksamhet 2014

- Resultat från totalinventering av häckande sillgrisslor släpptes till TT och fick stor spridning i riksmedia under juli.

- Forum på Stora Karlsö i samband med Almedalsveckan. Politiker och samhällstoppar bjöds till diskussion och ringmärkning. I samarbete med bland annat WWF.

- En presentationsfilm om BSP, producerad av WWF, släpptes i juli.

- Ett längre inslag om BSP i Vetandets Värld i SR P1 den 30e september.

- Ett flertal föredrag om projektet har hållits, bland annat för Ringmärkarmötet NRM 2013, Högskolan i Kristianstad och Gotlands läns folkhögskola. Under ringmärkningen hölls tolv föredrag med sammanlagt ca 350 besökare på Stora Karlsö.

- I mars publicerades den vetenskapliga artikeln "Isotopic analysis of island House Martins *Delichon urbica* indicates marine provenance of nutrients" i tidskriften IBIS. Artikeln och studien är ett samarbete mellan BSPs Jonas Hentati Sundberg och Henrik Österblom och forskare från Storbritannien.

Ringmärkning av sillgrisslor

Ringmärkning av sillgrissleungar utgör en av BSPs viktigaste insatser under fältsäsongen. Sedan projektet startade 1997 har över 33 000 sillgrisslor märkts. Under "grisslingen" 2014 märktes 3086 ungfåglar. Medelvikten på dessa var 242,2 gram (se graf).

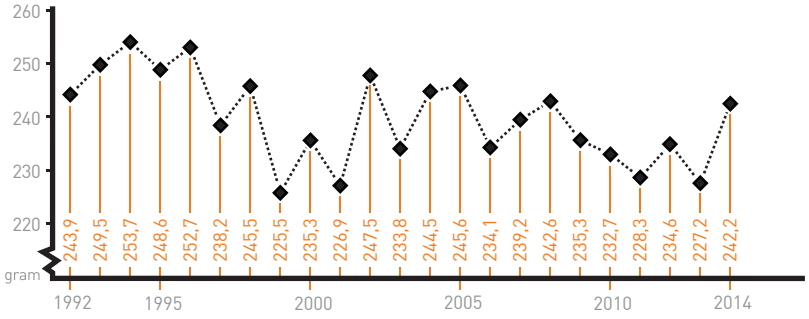

Medelvikt hos ringmärkta sillgrissleungarna 2014.

Ringmärkning är en förutsättning för flera av projektets pågående studier. En av dessa är studien i vuxenöverlevnad där ringmärkta fåglar registreras inom ett antal områden i och runt fågelbergen. Under drygt 70 arbetstimmar i fält 2014 avlästes 1330 ringar, varav 993 tillhörde unika individer. En av dessa individerna ringmärktes redan 1972 och blir med sina 42 år Sveriges näst äldsta frilevande fågel med känd ålder!

Boräkning av gråtrut och silltrut

BSP inventerar årligen trutarna på Stora Karlsö. Ön har Östersjöns största koloni av silltrut, och arten studeras inom projektet.

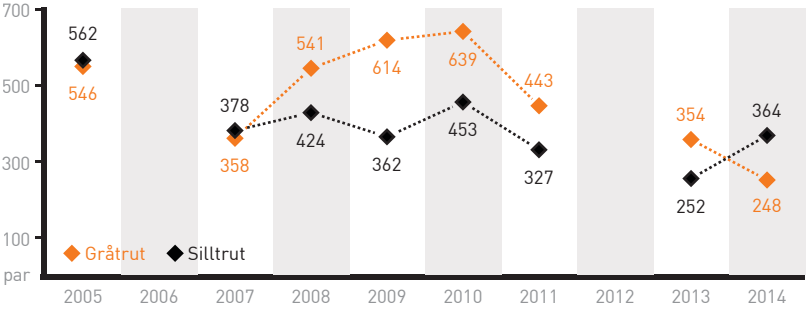

Boräkning av häckande par gråtrut och silltrut på Stora Karlsö 2005-2014. Ingen räkning genomförd 2006 eller 2012.

Telemetri och trålare ger nya insikter

Doktoranden Tom Evans har under flera år studerat förflyttning hos sillgrissla och silltrut med hjälp av olika typer av positionsloggers. Under en vecka i juni intensifierades arbetet med sillgrisslornas födosöksförflyttningar i samband med ett havsbaserat pilotprojekt. Projektet var ett samarbete mellan BSP och SLUs Havsfiskelab och syftet var bland annat att undersöka relationen mellan fåglarnas födosöksområden och fiskbeståndens förekomst och sammansättning. En pelagisk trålare utrustades och bemannades för uppdraget och med hjälp av Toms GPS-data navigerade trålaren fram och tillbaka mellan Stora Karlsö och Öland. Resultat från studien kommer att presenteras framöver.